

MISCELLANEA

MIECZYŚLAW ROKOSZ

<https://orcid.org/0000-0003-1248-1051>

(Uniwersytet Jagielloński)

Z CZYNNOŚCI KOMITETU KOPCA KOŚCIUSZKI OD 16 KWIETNIA 2020 DO 16 KWIETNIA 2021 ROKU

Abstrakt

Artykuł jest skróconym sprawozdaniem z działalności Komitetu Kopca Kościuszki w roku ostatnich przygotowań do jubileuszu 200-lecia Kopca Kościuszki oraz Komitetu i rozpoczęcia jego obchodów. Uroczysta inauguracja jubileuszu – nad którym patronat objął prezydent RP Andrzej Duda – nastąpiła 16 października 2020. Będzie on trwał do 24 listopada 2023 roku. Pandemia utrudniała realizację planów, jednak udało się m.in. otworzyć Muzeum Kościuszkowskie i połączyć jego zwiedzanie z wizytą na Kopcu, wybić medal pamiątkowy. Ponadto rozpoczęto remont konserwatorski kaplicy bł. Bronisławy. Kulturowaliśmy pamięć Kościuszki, a Kopiec był miejscem ważnego spotkania polsko-amerykańskiego.

Słowa kluczowe: Kopiec Kościuszki, Komitet Kopca Kościuszki, 200-lecie Kopca i Komitetu, Medal 200-lecia, Muzeum Kościuszkowskie, remont konserwatorski kaplicy bł. Bronisławy

PRZYGOTOWANIA I INAUGURACJA JUBILEUSZU 200-LECIA KOPCA KOŚCIUSZKI I KOMITETU

Wysiłki Komitetu w okresie sprawozdawczym koncentrowały się na realizacji, a następnie rozliczeniu zadania: *Utworzenie Muzeum Kościuszkowskiego z wystawą stałą pt. „Kościuszko – bohater wciąż potrzebny” w kompleksie Bastionu V w Forcie nr 2 „Kościuszko” oraz trasy edukacyjnej na Kopcu Kościuszki z przystosowaniem dla osób niepełnosprawnych* oraz na przygotowaniach do jubileuszu 200-lecia Kopca Kościuszki i Komitetu.

W ramach zadania: zaadaptowano parter kurtyny I–V i piętra bastionu V na wystawę stałą, dostosowując te kubatury dla osób z niepełnosprawnością fizyczną; urządzono samą wystawę; wykonano metalową makietę Kopca Kościuszki z okalającym go fortem i napisy objaśniające w języku polskim, angielskim oraz alfabetem Braille’a; rozbudowano plac zabaw dla dzieci na terenie zielonym przylegającym do północnego muru kurtyny oraz urządzono Ogród Kościuszkowski i trasę edukacyjną (wystawa planszowa) na tamburze Kopca. Integralną częścią naszego muzeum jest biblioteka, archiwum i magazyn zbiorów.

Kampanię promocyjną Kopca Kościuszki i realizowanych przez Komitet zadań prowadziła, wyłoniona drogą konkursu (rozstrzygniętego w 17 stycznia 2020 r.), Pracownia – Agencja Kreatywna sp. z o.o. z Krakowa (umowę podpisano 14 lutego 2020 r.). Roboty budowlane wykonał Zakład Budowlany SZAREK, a ich odbiór końcowy odbył się 10 czerwca 2020 roku. Rozbudowę placu zabaw przeprowadziła firma Piotruś Pan, Ogród Kościuszki na tamburze Kopca urządziła firma DGP Clean Partner (odbiór 28 sierpnia 2020 r.).

Wystawę stałą *Kościuszko – bohater wciąż potrzebny*, opartą na elementach scenariusza dr. Michała Niezabitowskiego, realizowało wyłonione w wyniku konkursu Konsorcjum Firm Cosa Nostra (projektant wystawy) i Adventure Multimedialne Muzea (wykonawca).

Wymienione wyżej prace od 14 marca 2020 roku przebiegały w sytuacji ogłoszonego przez rząd zagrożenia epidemicznego, a od 20 marca stanu pandemii w Polsce (Dz.U. z 2020 r. poz. 491) i w okresach zaostrzonych rygorów sanitarnych. Zadania nie mogły być realizowane w zalecany odgórnie trybie zdalnym. Biuro Komitetu i prezes pracowali i pracują, starając się o zachowanie reżimu sanitarnego.

Z powodu pandemii nie odbyło się też w normalnym terminie, czyli pod koniec marca br., walne zebranie, tym razem sprawozdawczo-wyborcze. Tym samym z mocy prawa kadencja obecnych władz Komitetu uległa przedłużeniu. Odbyły się dwa posiedzenia Zarządu, ponadto prezes kontaktował się z członkami Komitetu korespondencyjnie.

Wystawa *Kościuszko – bohater wciąż potrzebny* jest nowoczesną ekspozycją muzealną wykorzystującą elementy multimedialne i interaktywne. Prezentuje szereg muzealiów w postaci pamiątek kościuszkowskich, obrazów, grafik ze zbiorów własnych Komitetu, w tym obiektów darowanych Komitetowi w poprzednich latach przez prezesa Fundacji im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie kapitana Tomasza Otrębskiego, oraz depozytów pozyskanych ze zbiorów Muzeum Krakowa.

Wystawa została nieoficjalnie udostępniona zwiedzającym 1 lipca jeszcze w trakcie ostatnich prac realizacyjnych w celu testowania i pozyskania opinii zwiedzających. Równocześnie „wytyczono” nową trasę zwiedzania, ściśle łącząc wystawę opowiadającą o życiu i dokonaniach Kościuszki z jego symboliczną Mogiłą. Każdy kto chce odwiedzić Kopiec Kościuszki, przechodzi najpierw przez wystawę, co siłą rzeczy zachęca do jej zwiedzenia. Został również opracowany (obecnie w druku) przewodnik po wystawie wraz z jej katalogiem i wstępami mówiącymi o długiej drodze Komitetu do utworzenia Muzeum Kościuszkowskiego. Warto dodać, że prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, w wyniku plebiscytu, specjalnym dyplomem z listopada 2020 roku uznał nasze muzeum za „miejsce przyjazne rodzicom i dzieciom”.

Drugim, zresztą związanym z tworzeniem Muzeum Kościuszkowskiego, zadaniem było opracowanie programu i przygotowanie wydarzeń inauguracyjnych obchody 200-lecia Kopca i Komitetu. Przypomnijmy: uroczyste rozpoczęcie budowy symbolicznej mogiły jako pomnika dla Tadeusza Kościuszki miało miejsce 16 października 1820 roku. Budowę zarządził ustanowiony 24 listopada 1820 roku Komitet, a ukończywszy ją 23 listopada 1823 roku, nie rozwiązał się, lecz stanął na straży wzniesionego pomnika i nieprzerwanie sprawuje ją do dziś. Z chwilą rozpoczęcia sypania Kopca Kościuszki zaistniał on w świadomości Polaków ze wszystkich zaborów, którzy ofiarą pieniędzy – a często też osobistą pracą – przyczyniali się do jego budowy. Dlatego dzień 16 października 1820 roku uznaje się za datę zaistnienia Kopca Kościuszki w świadomości narodu, a ponieważ budowano go przez trzy następne lata Komitet nasz zaplanował jubileuszowe

obchody 200-lecia Kopca i Komitetu na lata 2020–2023.

W programie obchodów planowane są m.in.: spotkanie w Krakowie przedstawicieli środowisk kościuszkowskich z Polski i ze świata; które mają być zorganizowane przy zadeklarowanym wsparciu finansowym Urzędu Miasta Krakowa; opracowanie i wydanie *Słownika biograficznego członków Komitetu z lat 1820–2020*; wydanie *Pamiętnika Komitetu Kopca Kościuszki za lata 1877–2020* jako kontynuacji wcześniej wydanego *Pamiętnika* i *Dodatków do Pamiętnika*¹ oraz zorganizowanie wystaw czasowych ukazujących różne nurty przypominania postaci Kościuszki (Kościuszkowskie rocznice, Kościuszko w wojsku, lotnictwie i marynarce; Kościuszko w harcerstwie itp.). Nie ustajemy w pracy i staraniach, jednak pandemia i związane z nią rygory sanitarne w znacznym stopniu utrudniają lub na razie uniemożliwiają realizację planów.

Głównym celem obchodów ma być przypomnienie społeczeństwu, czym jest, co znaczy i jak ważnym miejscem narodowej pamięci i pomnikiem historii jest Kopiec Kościuszki.

3 września 2020 roku prezes Komitetu wystosował do prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy pismo z prośbą o objęcie patronatem honorowym trzyletnich obchodów 200-lecia Kopca Kościuszki i Komitetu. Pan Prezydent przyjął patronat, a Kancelaria Prezydenta 2 października 2020 roku przygotowała stosowny uroczysty dyplom. Oto treść tego dokumentu:

[Godło Orła Białego] „Patronat Honorowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy nad obchodami 200. rocznicy ustanowienia Komitetu Kopca Kościuszki w Krakowie oraz rozpoczęcia budowy Kopca Kościuszki w Krakowie w dniach 16 października 2020

¹ *Pamiętnik budowy Pomnika Tadeusza Kościuszki przez Komitet Zarządzający tą budową* wydany, do druku przygotował gen. Franciszek Maksymilian Paszkowski, Kraków 1825–1826. Następca gen. Paszkowskiego na urzędzie prezesa Komitetu Piotr Moszyński wydał: *Dodatek do Pamiętnika budowy Pomnika Tadeusza Kościuszki* wydanego w r. 1826 obejmujący sprawozdanie Komitetu Pomnikiem tym zarządzającego, za czas do 1 lipca 1852, Kraków 1852 i *Dodatek drugi do Pamiętnika budowy Pomnika Kościuszki obejmujący czas od 1 lipca 1852 roku do końca roku 1876*, Kraków 1878. Od tamtego czasu kolejni prezesi zaprzestali druku sprawozdań. Później informacje Komitetu o Kopcu Kościuszki ukazywały się sporadycznie na łamach „Rocznika Krakowskiego”. Od 1994 r. – najpierw skrócone, później kompletne – są drukowane systematycznie.

1. Medal 200-lecia Kopca Kościuszki i Komitetu, awers i rewers. Projekt i wykonanie Czesław Dźwigaj. Fot. Mieczysław Rokosz

roku – 30 listopada 2023 roku. W szczególnym czasie Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej z wyrazami uznania dla organizatora – Komitetu Kopca Kościuszki w Krakowie za opiekę nad tym szczególnym pomnikiem wzniesionym przez naród polski przed dwustu laty oraz za kultywowanie pamięci o Tadeuszu Kościuszcze, patriocie, generale, bohaterze narodów polskiego i amerykańskiego; w przeświadczeniu, że jubileuszowe uroczystości będą znakomitą okazją do przypomnienia historii Komitetu oraz sposobnością do zaprezentowania jego współczesnych dokonań, w tym wystawy multimedialnej upamiętniającej dziedzictwo naczelnika insurekcji z 1794 roku; z życzeniami sukcesów w dalszym promowaniu postaw obywatelskich i patriotycznych [podpis *manu propria*:] Andrzej Duda. Warszawa 2 października 2020 roku”.

Przesłaliśmy też pisma z prośbą o partnerstwo w organizacji obchodów do wszystkich najszerzej znanych instytucji Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, z którymi Komitet nasz w ciągu dwóch wieków swego istnienia pozostawał i pozostaje w związkach personalnych i ideowych. I tak partnerstwo w obchodach przyjęli: dziekan Kapituły Katedralnej Wawelskiej ks. prof. Jacek Urban, dyrektor Zamku Królewskiego na Wawelu prof. Andrzej Bettej, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Jacek

J. Popiel, prezes Polskiej Akademii Umiejętności prof. Jan Ostrowski, dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie prof. Andrzej Szczerski, dyrektor Muzeum Krakowa dr Michał Niezabitowski i prezes Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa prof. Jacek Purchla. Partnerstwo to poświadczają herby, sygnety i logotypy ww. instytucji umieszczone na plakacie informującym o 200-leciu Kopca i Komitetu.

Prof. Czesław Dźwigaj przygotował projekt i zadbął o wybite 100 egzemplarzy posrebrzanego medalu upamiętniającego nasz jubileusz. Na awersie medalu znajduje się rzut Kopca z uwzględnieniem spirali ścieżek wiodących na szczyt, w otoku napis: 200 LAT SYMBOLICZNEJ MOGIŁY – POMNIKA TADEUSZA KOŚCIUSZKI W KRAKOWIE (1820–2020). Na rewersie zaś widoczna jest sylwetka Kopca i antykowa wypukła inskrypcja: POMNIK TEN JEST / NARODOWĄ WŁASNOŚCIĄ / BO KAŻDĄ BRYŁKĘ ZIEMI NA TĘ MOGIŁĘ DŁOŃ POLSKA ZANIOSŁA. Poniżej wymienieni zostali PREZESI 1820–2020: FRANCISZEK MAKSYMILIAN PASZKOWSKI 1820–1856. PIOTR MOSZYŃSKI – 1878. FRANCISZEK WŁAD. PASZKOWSKI – 1883. STANISŁAW HR. TARNOWSKI – 1917. FRANCISZEK PASZKOWSKI – 1926. STEFAN SKRZYŃSKI – 1936. KAROL ROLLE – 1951. KAROL ESTREICHER 1984. WOJCIECH MARIA BARTEL – 1992. IGNACY TRYBOWSKI – 1994. MIECZYSLAW ROKOSZ OD 1994. U dołu: KOMITET KOPCA KOŚCIUSZKI.

INAUGURACJA UROCZYSTOŚCI
JUBILEUSZOWYCH I OFICJALNE OTWARCIE
MUZEUM

Na rocznicowy dzień 16 października udało nam się przygotować uroczystość inaugurującą jubileusz. Poprzedziła ją konferencja prasowa z udziałem wiceprezydenta Krakowa Bogusława Kośmidera, dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego Pawła Knapczyka, dyrektora Biura Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa i sekretarza SKOZK dr. Macieja Wilamowskiego oraz prezesa Komitetu Kopca Kościuszki Mieczysława Rokosza. Wymienionych przedstawicieli instytucji prezes Komitetu obdarował medalem jubileuszowym oraz dyplomem.

Następnie odbyło się uroczyste otwarcie Muzeum Kościuszkowskiego. Wstęgę przecięli wyżej wymienieni, a Kamila Kusa – pracownica biura Komitetu – oprowadziła obecnych po wystawie *Kościuszek – bohater wciąż potrzebny*. Ostatnim punktem programu wydarzenia był recital fortepianowy w wykonaniu Natalii Czechały z Warszawy. Na jego program złożyły się utwory Chopina i wariacje muzyczne na temat utworów Kościuszki kompozycji wykonawczynie. Koncert poprzedziło przemówienie prezesa Komitetu Mieczysława Rokosza – najkrótsze sprawozdanie z misji Komitetu w ciągu minionych 200 lat.

W antrakcie koncertu Jerzy Trela – niezapomniany Gustaw-Konrad z *Dziadów* w inscenizacji Konrada Swinarskiego (1973 r.) – odczytał fragmenty dwóch fundamentalnych dla Kopca i Komitetu dokumentów: „Postanowienie Mogiły za Pomnik przez Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa” z dnia 19 lipca 1820 roku i „Ustanowienie Komitetu przez Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa” z dnia 24 listopada 1820 roku, oraz poemat Edmunda Wasilewskiego z 1841 roku, który o Kopcu Kościuszki tak pisał:

Czy widzisz tam górę na górze,
Jak czerni się uroczyście;
Choć z Tatrów nadciągną burze,
Ona trwać będzie wieczyście,
Ona po wieków głębinie
Święta – nietknięta – przepłynie.

Uroczystość odbyła się na zadaszonym dziedzińcu, a jej moderatorem był red. Konrad Myślik, członek Komitetu. W tym dniu i przez kolejne Kopiec był ozdobiony wielką flagą biało-czerwoną spływającą od szczytu do podstawy.

Otrzymaliśmy kilka listów gratulacyjnych z okazji jubileuszu, m.in. od: dyrektora Instytutu Pamięci

Narodowej dr. Jarosława Szarka, prezesa Polskiej Fundacji Kościuszkowskiej w Warszawie dr. Leszka Marka Krześniaka, prezesa Kościuszek Heritage w Sydney dr Ernestyny Skuriat-Kozek – „wraz z naszymi przyjaciółmi Aborygenami z Klanu Ngarigo spod Kosciuszko Mt.”, prezesa-fundatora American Association of the Friends of Kościuszek at West Point prof. Anthony’ego Bajdka, dyrektor Muzeum Polskiego na Zamku w Rapperswilu dr Anny Buchmann oraz dyrektor IV LO im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie Beaty Zgutki. Przedstawiciel prezesa Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa prof. Jacka Purchli wręczył Komitetowi Medal 100-lecia Towarzystwa z dyplomem.

Zorganizowanie koncertu i przygotowanie plakatu, który na krótko zaistniał w przestrzeni miasta, jest zasługą Tomasza Piwowarczuka, członka Komitetu. Realizacja zaś tego zadania była możliwa dzięki finansowemu wsparciu przez Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa. Liczbę uczestników uroczystości, która odbiła się echem – niestety bardzo skromnym – w środkach masowego przekazu, ograniczyła pandemia, lecz organizatorzy zadbali o możliwość udziału w niej online.

W dniu 24 listopada 2020 roku, w rocznicę 200-lecia ustanowienia Komitetu, odbyła się uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy kościuszkowskiej na kamienicy przy ulicy Loretańskiej (róg Kapucyńskiej).

PRZED TĄ TABLICĄ W ODLEGŁOŚCI 3 METRÓW
ISTNIAŁA
W MURZE OGRODOWYM PAŁACU WODZICKICH
FURTKA, KTÓRĄ
T A D E U S Z K O Ś C I U S Z K O
R A N O 24 M A R C A 1794
U D A Ł S I Ę D O K A P L I C Y L O R E T A Ń S K I E J W C E L U
P O Ś W I Ę C E N I A P A Ľ A S Z A

Tablicę tę, ufundowaną w 1894 roku, usunęli Niemcy w czasie II wojny światowej. Teraz naszym staraniem i troską – zwłaszcza mgr. inż. arch. Mikołaja Korneckiego, członka Komitetu, oraz Leszka Cierpiałowskiego, dyrektora Biura Komitetu – została wiernie odtworzona i przywrócona na dawne miejsce. Tablicę poświęcił ks. prof. Tadeusz Panuś, proboszcz akademickiej kolegiaty św. Anny. Obecni byli członkowie Komitetu, a wśród nich ks. prof. Jacek Urban, dziekan Kapituły Katedralnej, i bernardyn o. Jerzy Pająk, kapelan środowisk niepodległościowych, oraz potomkowie kościuszkowskich generałów Jana Wodzickiego i Jana Feliksa

2. Plakat na 200-lecie Kopca Kościuszki. Autor Jakub Bednarz. Fot. Mieczysław Rokosz

3. Uroczystość odsłonięcia zniszczonej przez Niemców w czasie okupacji i zrekonstruowanej przez Komitet tablicy kościuszkowskiej przy ulicy Loretańskiej, 24 XI 2020. Ze zbiorów Komitetu

Ślaskiego – Iwo Nowina-Konopka i Rafał Ślaski. Inskrypcja na tablicy jest świadectwem pietystycznej pamięci o Naczelniku.

Z inicjatywy prezesa Komitetu na skwerze przy murze kaponiery został zasadzony cis na pamiątkę 200-lecia Komitetu Kopca Kościuszki.

A oto skład Komitetu:

Członkowie honorowi: kardynał Franciszek Macharski, prof. dr hab. Franciszek Ziejka, ks. infułat Jerzy Bryła, prof. dr hab. Jacek Purchla, prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski i prof. dr Anthony Bajdek z USA.

Zarząd Komitetu: dr hab. prof. nadzw. Mieczysław Rokosz – prezes, prof. dr hab. Andrzej Chwalba – wiceprezes, prof. dr hab. Tomasz Gąsowski – wiceprezes, prof. dr hab. Piotr Dobosz – skarbnik, Mariusz Cupiał – sekretarz.

Komisja Kontrolująca: prof. dr hab. Michał Baczkowski – przewodniczący, ks. prof. dr hab. Jacek Urban – członek, prof. dr hab. Czesław Dźwiga – członek.

Członkowie zwyczajni: dr Zbigniew Beiersdorf, dyrektor Leszek Cierpiałowski, inż. dr hab. Rafał Gawałkiewicz, dr Piotr Hapanowicz, dr inż. arch. Jan Janczykowski, inż. arch., dyrektor Piotr Kempf, inż. arch. Mikołaj Kornecki, red. Konrad Myślik, dr Michał Niezabitowski, Filip Obara, Tomasz Piwowarczuk, dr inż. Rafał Sieńko, dr hab. Krzysztof Wielgus, inż. arch. Jerzy Zbiegień.

OKRESOWE ZAMKNIĘCIA KOPCA I WYSTAW

Z powodu okresowych zaostrzeń rygorów sanitarnych w stanie zagrożenia epidemicznego od 14 marca do 24 kwietnia Kopiec i wystawa były zamknięte. Dnia 25 kwietnia w związku z otwarciem terenów

zielonych Kopiec udostępniono dla zwiedzających. Komitet promował Kopiec w ramach akcji „Bądź turystą w swoim” i obniżył cenę biletów wstępu o 50 procent. Od 1 lipca do 1 listopada czynna była również wystawa. Odbiło się to na frekwencji. W okresie sprawozdawczym Kopiec i wystawę zwiedziło 103 370 osób, podczas gdy w roku poprzednim frekwencja na Kopcu wyniosła 190 040 osób, a na wystawie (starej) 78 653 osoby.

INNE

– W okresie sprawozdawczym trwał remont konserwatorski wnętrza kaplicy bł. Bronisławy, finansowany ze środków własnych i pozyskanych od Społecznego Komitetu Ochrony Zabytków Krakowa.. Rewitalizacji poddano wnętrze i wyposażenie kaplicy (ściany, posadzkę, drewniany ołtarz i stalle) oraz zakrystię, kryptę-kolumbarium, klatkę schodową i izbę strażnika. W następnej kolejności odnowiona zostanie elewacja zewnętrzna, sygnaturka i zadaszenie. Remont przeprowadziła firma ARISTO Dawida Szlachty. Słowa podziękowania należą się Zbigniewowi Beiersdorfowi i Mikołajowi Korneckiemu za konsultowanie prac konserwatorskich w kaplicy.

– 24 marca 2020 roku i 24 marca 2021 roku na Rynku z powodu pandemii pierwszy raz od lat II wojny i okupacji niemieckiej nie odbyły się roczne uroczystości przy Płycie Przysięgi Kościuszki w Rynku. Komitet jednak w tych dniach złożył wiązanki kwiatów na płycie Przysięgi. W dniach tych, jak również 2 i 3 maja oraz 11 listopada 2020 roku Kopiec był ozdobiony białą-czerwoną flagą spływającą od szczytu do podstawy. Dnia 2 maja

4. Kaplica bł. Bronisławy, proj. Feliksa Księżarskiego, 1861. Wnętrze po remoncie konserwatorskim, 2021. Fot. Leszek Cierpiałowski

2020 roku prezes Mieczysław Rokosz przesłał do członków i przyjaciół Komitetu w kraju i na świecie list z życzeniami z okazji święta Flagi Rzeczypospolitej Polskiej i święta 3 Maja oraz udzielił krótkiego wywiadu dla TVP z okazji święta Flagi i święta Polonii; określił w nim genezę i symbolikę barw narodowych.

– 1 czerwca 2020 roku prezes wystosował do Georgette Mosbacher, ambasador Stanów Zjednoczonych w Warszawie, i do prof. Piotra Wilczka, ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Waszyngtonie, pismo z apelem o przywrócenie do stanu pierwotnego na Skwerze La Fayette przed Białym Domem zbezczeszczonego w czasie zamieszek w Waszyngtonie pomnika generała Kościuszki. Podkreślił też „solidarność ze wszystkimi ludźmi dobrej woli w Stanach Zjednoczonych, zwłaszcza zaś z naszymi Przyjaciółmi kultywującymi pamięć o generale Kościuszcze i wyznawanych przez Niego ogólnoludzkich i nieprzedawnionych ideałach”.

5. Pracownicy firmy ARISTO wykonujący remont konserwatorski kaplicy bł. Bronisławy z szefem firmy Dawidem Szlachetą (stoi w wejściu pierwszy z lewej) oraz z konserwatorem Zbigniewem Beiersdorfem i prezesem Mieczysławem Rokoszem (stoją po prawej stronie). Ze zbiorów Komitetu

6. Polsko-amerykańska uroczystość pod Kopcem Kościuszki, 4 VIII 2020. Fot. Leszek Cierpiałowski

– 19 czerwca 2020 roku w naszym centrum konferencyjnym odbyło się posiedzenie Związku Gmin Fortecznych, w czasie którego uczestnicy zwiedzili odrestaurowane przez Komitet w ciągu ostatnich 27 lat części fortu nr 2 „Kościuszkę” (kaponiera południowa, bastion V, kurtyna I–V).

– 29 lipca 2020 roku odbyło się spotkanie prezesa Komitetu z przedstawicielami Ministerstwa Obrony Narodowej w sprawie zorganizowania na Kopcu uroczystości polsko-amerykańskiej z okazji 100. rocznicy Bitwy Warszawskiej i podpisania umowy o wzmożeniu współpracy obronnej pomiędzy Polską a USA. 4 sierpnia 2020 roku pod Kopcem Kościuszki miał miejsce polsko-amerykański piknik wojskowy, poprzedzony rozmowami bilateralnymi delegacji polskiej i amerykańskiej. Tego dnia ogłoszono decyzję mówiącą o ustanowieniu w Polsce wysuniętego dowództwa V Korpusu. Na czele polskiej delegacji stał minister obrony Mariusz Błaszczak oraz gen. Jarosław Mika – dowódca generalny rodzajów sił zbrojnych. Stronę amerykańską reprezentowała ambasador Georgette Mosbacher, James McConville – szef Sztabu Sił Lądowych USA oraz dowódca I Dywizji Piechoty Sił Lądowych USA John Kolasheski, który otrzymał awans na kolejny stopień generalski. W sali wystaw czasowych w kurtynie I–V odbyły się rozmowy delegacji, a na dachu bastionu konferencja prasowa. Na czas tego wydarzenia Kopiec był udekorowany flagami Polski i USA. Komitet Kopca Kościuszki reprezentował prezes prof. Mieczysław Rokosz i dyrektor Biura Komitetu Leszek Cierpiałowski. Minister Błaszczak wręczył prezesowi pamiątkową plakietę: *1920–2020 Bitwa Warszawska*.

– Przez wrzesień i do połowy października 2020 roku w sali wystawowej w kurtynie czynna była wy-

stawa wielkoformatowych czarno-białych fotografii tatrzańskich dr. Wiesława Zdaniewskiego i olejnych pejzaży tatrzańskich Bartka Leszczyny – za tytułowana *Wielka skalna cisza i niebo nad Tatrami*. Wystawa została otwarta 2 września w obecności licznej grupy ludzi gór (taterników, alpinistów, himalaistów, przewodników tatrzańskich oraz ratowników Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego i cieszyła się dużym powodzeniem.

– 21 października 2020 roku prezes wystosował list do dr Anny Buchmann, dyrektor Muzeum Polskiego na Zamku w Rapperswilu, z okazji 150-lecia tego Muzeum.

Na koniec w poczuciu miłego obowiązku imieniem Komitetu pragnę podziękować wszystkim Osobom i Instytucjom, zwłaszcza zaś Dyrekcji Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Prezydium i Dyrekcji Biura Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa oraz Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Małopolskiego za zrozumienie, merytoryczne wsparcie i wależną pomoc finansową, bez której nie moglibyśmy realizować naszych planów i misji.

Mieczysław Rokosz – dr hab., historyk mediewista, emerytowany wykładowca Uniwersytetu Jagiellońskiego i profesor Akademii Ignatianum. Członek The American Association of the Friends of Kościusko at West Point, Towarzystwa Historyczno-Literackiego przy Bibliotece Polskiej w Paryżu, Wydziału Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Prezes Komitetu Kopca Kościuszki w Krakowie.

PROCEEDINGS OF THE KRAKÓW KOŚCIUSZKO MOUND COMMITTEE FROM 16 APRIL 2020 TILL 16 APRIL 2021

The year under review was exceptional and extremely difficult due to the pandemic. The final preparations for the 200th anniversary of the Kościuszko Mound and Committee were underway and it was possible to inaugurate it on 16 October 2020. The programme of the celebrations included a piano recital by Natalia Czekąła from Warsaw, playing compositions by Chopin and Kościuszko, Jerzy Trela's reading out documents from 1820, which were fundamental for the Mound and the Committee, and the opening of the Kościuszko Museum, more specifically the multimedia and interactive exhibition *Kościuszko – a Hero Still Needed*. The jubilee will last until 24 November 2023. The Wawel Cathedral Chapter, Jagiellonian University, the Polish Academy of Arts and Sciences, the National Museum, the Museum of Kraków and the Society of Friends of Kraków History and Heritage have accepted partnership in the celebrations, and the honorary patronage over the whole event was assumed by Andrzej Duda, President of the Republic of Poland. Despite the efforts of the Committee (a poster in the public space, announcements on the Internet, printed invitations, etc.), the attendance at the ceremony and the response in the mass media were poor. However, we received many congratulations from collaborative institutions in Poland and

abroad (including West Point, Rapperswil, Soleure and Sydney). We successfully minted the Medal of the 200th anniversary of the Mound and the Committee designed by Professor Czesław Dźwigaj. On the initiative of the President, a yew-tree was planted under the southern caponier to commemorate the 200th anniversary of the Committee. We reconstructed and unveiled the Kościuszko plaque on the townhouse in Loretanska Street, destroyed by the Germans during the Second World War.

The need to periodically close the Mound and the exhibition reduced attendance and affected the bottom line.

We started a general conservation and renovation of the chapel of Blessed Bronisława with its adjuncts (sacristy, crypt, warden's chamber and staircase).

In 2020 and 2021, on 24 March, for the first time since the end of the Second World War, the ceremony at the Kościuszko Oath Plaque did not take place due to the pandemic. However, the Committee laid floral bouquets on the slab on those days.

A number of events took place at the Committee's headquarters, on the curtain terrace and in the covered courtyard, notably the announcement on 4 July 2020 of the decision to establish the US Army's V Corps Forward Command in Poland.